

صاحب امتیازی :
شهید ترزاده فلیلی
احمد ملی

اداره و تحریر محلی :
جفال اوغلی جاده سنه دائره مخصوصه در ..
مخابرات صاحب امتیاز ایله جریان ایستلیدر ..
نسخه سی هر پرده بکرمی پاره در ..

۲۸ ذی القعدة ۳۲۸

شرائط اشتراك :
سنه لکی ۳۰، آلتی آیلنی
۲۰ غرور در

ممالك اجنبیه ایچون :
سنه لکی ۱۰، آلتی آیلنی ۶ فراقتدر. اعلانات ایچون
اداره مأموری محمد زهی بکه مراجعت ایذیلیر .

۱ کانون اول امرنجی ۱۹۱۰

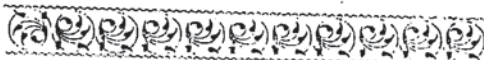
۱۸ تشرین ثانی ۱۳۲۶

اگر باشقه چاره بوقسه، الك موافق سياست بوندن عبارت ايسه، بر آياق اول بونی عالمه بيدريکيز . اورطهده بربروغرام طرفدارلنی در، کيدیور . بوروغرامی هرکیم تدقیق ایتسه، علی الاعلی دیمکدن وازیکه میور . لکن شو اوج آیلوق اداره ایلله بوروغرام آرمسنده نه مناسبت وار؟ عدل واحسان بوروغرامک نه سنده؟ بردویش، هیچ برخط حرکتی اولمادن هیچ نیت وافکار مخصوصه سی بولمادن بوعالمده یاشار، نه کندی ونه کیمسه بوندن ضرر کورمز، چونکه بر درویش میدان اسباب وتوسلده دکل، باب رضا وتوکلدهدر . لکن بر هیئت اجرایشیه عین صورته حرکت موافق می در؟

دکل، دینلیرسه، زده جواب ویریزکه: ظواهر حله ونتایج اعماله کوره هیئت اجرایشیه من، عمان وقوعانده محروم مقاومت دولاشان، الك حقیف بر روزکارله بیله تبدیل استقامت ایدن چوپه بکنزه یور . شوالده پروگرام نه دیمک؟ فرق نه دیمک؟ اون بش کوندر، فلان ناظرک استعفا سندن، تبدلات قسمیه دن ودها بیلم نلردن بحث ایدیلور، بزبو دیدی قودیلرله وقت کپیریرکن «صو او یور، دشمن او یوماز» فحوا سنجه هیات سیاسیه عالم چالیشیور، چالیشیور! یکی تشکل ایدن برقایینه، تعقیب ایده چکی خط حرکتی اعلان ایچون بر بیاننامه او قور . لکن هر سنه بیاننامه او قومز، شو حالده بیاننامه دولایسیله وقوعبولان تعویقات نه در؟ مطبوعاتک نشر یانندن، مبعوثلرک بیاناتندن قایینهده قسماً تبدلات اجرایی خصوصتک متفق علیه اولدینی آکلا شیلدی . ایتسه یارامادینی ایچون بعض اعضاسنک وبلکه اکثر اعضاسنک تبدلته لزوم حس وحی اعلان ایدیلن برقایینه کک داخلده وکک خارجده اعتیاد قایلیری؟

کندینک تبدیلی تقرر، ابتدکنی ییلن برناظر ایتسه جمعیت خاطر وجدیتله باقایدیری؟ شو بیهوده انتظار وتعیقلرله کچن زمانده جریان ایده جک وقوعات وحالاتک مشول طبعیه سی کیمدر؟ ایها الاخوان؟ وطنی تخلیص ایتمش اولان منظومه فکریه یه صوک شایبه سی سزمی قوندیرمق ایستورسکنز؟ شیندر زاده قلبی امر علمی

اتحادات

بر آزاده ایضاحات

بر مشابیه تاریخیه رها

قربان مشلوسی، یک خلاف مأمول نتیجه لر کوسته ریور . لکن الک نامأمولشی، کندی کندینه بوتون علمیه کرامک تمثلی سوسی ویرمه کچالیشمقله براره فاریزی «لرحقنده کی معلوماتنک زیاده تهو ره کان بیان الحق و بودعه کی مقاله سیدر . اولا شوراسی بیلم قانچجی دفعه اولارق درمیان ایده رزکه بزم علمای صالحین وصالحین متفکرینه حرمتمز برکالدر، سوزلرمزک هیچ بری بوقیل ذوات محترمه به عائد اولاماز . بزم مخاطباتمز، بو عصر ابتداء اسلامی ده، اعصار انحطاطک یادکار عبرتی حکمنده اولان مستحانه لر، بوکون اعتلامزک شرائطی درک ایده مدیکي حالده شریعت نامه اقضای غایه شریعت اولان اعلا ی کلمه الله افکار

قورقوسی ایدی . اگر صفاء الله ذاتک عینی در، دینسه، وحده الله خلل کلیور مانیورلردی . زیرا ایکی قدیمک وجودینه حکم ایدلش اولاجق ظن ایدیورلردی . ایکنجی طبقه فقها، بو حکمک خطالری آکلا مشلر سده یه ذات صفاتک عینی در، حکمنی ویره میهرک «نه عینی در، نه غیریدر . کبی بر حکم تعلیلی ایلله ایشک ایچندن چیقماغه چالیشمشرلدر . فقهای بویه تعلیلی بر اجتهاده سوق ایدن اسباب میداندهدر . اونلر صریحی، ذاته نسبتله «نامتناهی کی محدود» کور مشلر، وصفاتک مجموعی ذاتک حقیقتی افاده ایتمز صامشرلدر . بو تقدیرله صفاتی ذاتله توحید ایتمه مشلر ایتسه ده غیریدر . عدا یله ممشلرلدر . زیراعیری اولسه، حادث مخلوق اولماسی ایجاب ایدردی که بویه بر فکرک بطلانی ظاهر در . عینی دیسلر، قدیم بردن زیاده عد ایدیلک وهنه دوشمشرلدر . حالوکه :

بی قیمتله مانع اولوق ایسته یئره راجعدر . شیمدی ایضاحات ویره لم .

بزه ایدیلن مقابله لر، وولترک دستورلریته، ادمکی تورا وایخیل آیتلریته استناداً اوامر قرآنی ابطاله قالقشالره ایدیلیرسه مشروعدر .

یا عالم الغیب والشهاده ! یارب !

بزنه وقت، واجبک نسخ وفسخی چاردر، دیدک؟ بزنه وقت قول یشرله فرائض ابطال اولونور، دیدک؟ بزاولجه دیدیکمزی نه تکرار ایدیلور: وطن وملت اسلامی یی برتهلکه محققه دن قورنارمق، دین اللهی نصره، فرض می در؟ فرض عاجلی در؟ بوراسی انکار ایدن یوق . بزیدیک که بوفرض عاجل ادا ایدینه ییجه ییته تقدم توقف ایدن واجباتدن اولان [قربان کسمک جائز اولامایه جنی ایچون فرض عاجلی واجب مشروطه تقدیماً قربان بارلرمزله دوتنامزی احیا ایدلم .

ایسته بوتون جنایمز شومئیدن عبارت . یک صریح اولان مقاله من آکلا شیلما دی . زیرا ایکی ده برده هرکی وهرکک یازدینی «عامیانه» تعبیرله تحقیر قالقیشان خواص جهل آرمسنده او قودینی آکلامایان یوق دکلدر .

مزیت ادیبی بر رشديه طلبه سنک یازدقورینه یتشمه من بر مقابله غریبه ایلله داغدار ایدلک ایتسه . نیکلک . نهایت «بیان الحق» رساله سنک ۸۷ نومرولی نسخه سنده، دارنده لی خالد امضالی مقاله، بواسلوب وبو افکارک غایه سی شکنده ظهور ایتدی . ذره قدر انصافی اولانلر و ذره قدر تاریخچه واقف بولونانلر، بومقاله کی سفسطه اصولیه قاریلرک سفسطه اصولی آرمسنده هیچ برفرق اولمادینی اعتراف ایدرلر .

اولا : اوامر دینی یی محافظه ایتمه یی، دین کیم، دیمه یی کیم؟ بز، حضرت قرآنه اتباعاً اهم فرائض اولان مدافع دین وملتک یاره یه توقف ایدن واجباته

اولا : ذات هر حالده واحد اولوب صفاء ایتسه کثیر وبلکه نامتناهی در . ثانیاً : قیومیت یالکز ذاته خاص اولوب صفاتک بهرینه خاص دکلدر .

ثالثاً : ذات مؤداسی لایحیی ونامتناهی صفاتی متضمن اولدینی . لده صفاتک هیچ بری، دیگر صفاتی احاطه شرطیه، ذاتک تمامی حقیقتی افاده ایده من، مثلاً جناب حق بصیردر، دیمکه حقیقت ذاتیه سی تماماً افاده ایدلش اولماز، بلکه بوحقیقتک برظاهری برشانی، بر صفحه سی سولتمش اولور .

شوملاحظات پیش انصافه آلتیرسه توحید ذات وصفاتن باشقه حقیقت اولامایه جنی تسلیم ایدیلر . شوراسی ده وارکه : بر ذات، بعض صفاتک تقدانی و نقصانیله تصور ایدیله ییلدیکی حالده هیچ بروقت ذاتسز صفاء تصور ایدیلر من . صفاء الله، ذات الله قارشی «برجوق ذوات» حکمنده اولاماز که، عینیت سبیلله تعدد قدیم ایجاب ایتسین .

بوحقیقتی دیگر برسالنده توضیح ایدلم . فقها

ایکنجی کتاب

الو هیئت

ذات، نموت، و افعال

اولویور !

مدققین اسلامی یی الک زیاده اشغال ایدن مسائلدن بری ده بومشله در . ایلاک فقها و صفاء الله، ذاتک غیریدر! ضرورتنده اجتهاد ایتمشرلدر . بواجتهاده سبب اولان شی، شرک

برسوز کرد کل، مکتب و عقد متوافقی،

خواہد ادا، کہ نہ برافراہد بر بکتر.

شیخ مہر دین عروسی

اجتماعیات

« علمیتک اعتلاسی »

حساب المشغولیت ملاقات میسر اولامادیندن تحریراً مکاتبت
لہ یہ مقدمہ اولی اوزرہ تشوید و تقدیم ایلدیکم ورفقہ
بردمہ حکمت غریبہ سبیلہ نشر بیوریلہ جنتی تبشیر و مؤخر
انجاز وعدلہ بزی تشریر بیوریلہ برابر حکمت ستونلری
اشغال ایدمہ حکمت حکیمانہ، مدققانہ اولامایان سوزلر مہریت
ویرمک سوزیلہ ایدل بیوریلان قبول و التفاتہ قارشو
مدیون شکرانہ. ہر برابر یاغندہ اولان پورہ کاریمز کردرد.
لرندن فرصتی غنیمت بیلرک برمدارنی دھاعرض و اشعارہ
اجتہاد ایدیورم.

متفکرین اسلامیت صنف ممتازینک خلفالقی تشکیل
ایدلرندن بولوندیکنز وهران و زمان عصر مہرک اجبابانندن
اولان اسباب ترق و تکاملہ سوق و ارشادہ پک ایلریدہ
اولدیکنز ایچون سزہ یار ورفیق اولقی و افکار متضادہ
دخی ساحۃ محاکمہ کرکے کوتورمک لوازم اخوت و حجت
اولسہ کرکدر.

اولہ بر دورہ بولونبورزکے ہرکسک عقلی اپردیکی
و کوی بتدیکی قدر ملت نجیبۃ اسلامیہ و دولت عثمانیہ تک
محتاج اولدینی و ساطع مسعودینی اکلایوب آکلاتنی ایچون
چالیشماسی، اخوان دینتہ و افراد ملتہ بیلریرمہ سی و قوہ دہ
اولان سی و غیرت عمومیہ تک فعلہ چقارلماستہ اوغراشماسی
قطعیاً واجبد. طرفکزدن ہر درلو افادہ و بختلرہ نشر
و اعلان اولوغندہ اولان شومقاصد و مسالک عطف نظر
دقت ہریریزہ الزمدر زیرا دیمز، ملتیز، کتابیز،
موجودیت شوعصرہ کی بقای موجودیت انسانیتک اللہ
ایدلستہ وابستہ اولدینی ادرک ایتمہ یوق کییدر، انجیق چارہ
خلاصہ تہذیب کورومز درجہ آزدرد.

ماضی بی برطرف ایدلم یالکیز شواوتوز، قرق سنہ
طرفندہ یکیردیکیز و حالا یکیرمکدہ اولدیکنز فلا کتلرندن
بلکے نوبتلرندن دھا حصہ آلامہ جق وینہ مفاخر ماضیہ بی

مطلق « اولقی لازم کلیر.

عجبا بومحرک، کندیسی حرکتدن محروم ایکن،
کائناتی ناصل تدویر ایدیور؟ اول شوراسنی سولیلم کہ
بوسوالہ جای بحث اولان جہت، کیفیت خلقت
و حتی کیفیت تنظیم بیلہ دکلدرد.

یالکیز بذاتہ واللہدن آیری واللہ قارشو اولازق
موجودیتی تصور ایدیلن برکائناتک « حرکت » یدر.
ارسطو، بومحرک سبب اولازق، کائناتک
علویت الہیہ قارشو انجذابنی کوستریدیور. لکن
مادم کہ نالہ کائناتی ونہ کائنات الہی بیلہ میور
و آردہ لرندہ هیچ برارتباط فعلی و ذاتی و مناسبت وجودیہ
یوق، بوانجذاب ناصل و نیچون موجوددر؟

بوسوالہ قارشو استاد اول: آرزولرمز بزی ناصل
تحریرک و تہیج ایدیورسہ، کائناتی دہ فعل محض اولہ جہ
جذب ایلہ تحریرک ایلور. « دیور. بو، برتشہ
مع الفارقدر. بزی تہیج و تحریرک ایدن آرزولرمز
اولا بزم و بزدہ و ثانیاً بزمہ آرزو جق معلومدر، حالیکہ

[مابعدی وار]

اسلاف علما ایلہ سیان طوطی ایتدیورسکز. آہ
بونک بر حقیقت اولماستہ قدر آرزو ایدر، بیلہ کز؟
لکن اولاسلافک آثارینی اون کرہ ککلمدن، بش
کرہ قاموسہ باقادن آکلامایان مدرسہ مرکز جوالدینی
شوزماندہ سزکے اسلاف کرام آرسندہ براز تفاوت
کوردیکنز عرصہ جسارت ایدر. دیدیکیز
علمای کرام، صرف رضای باری و عشق دین ایلہ متحس
ایدی. زمانز علماسنک بر قسیمی ایسہ، معاشندن
بش غروش کیسیلہ، جامعہ کوسوب بر دھا درس
ویرمز.

خواجہ اشدی! ہم اتحاددن بحث ایدیلور،
ہم دہ معرض تحقیرہ بزم ایدراندہ آبی بریمتد اولاجعمر
سولیورسکز، یعنی ای زوالی خواجہ، بزی تحقیرہ
چالیشکرک مضمہرکزی اظہار ایلہ اتحاد ملتی، اک
معزز املی تحقیر ایدیورسکز.

اعتلاسی دین و ملت املری، ای دادر، بومحترم
ملتی کوجندیرمیور، اونک شوقی قیرمیور، بالعکس،
بالعکس. بوکا امین اولکیز. یالکیز سزی و برقچ
رفیقکزی کوجندیرمیور. عجبا نیچون؟

خواجہ اشدی!

مسلمانلرک شرق و غربی تہذیبکی، اہل صلیب
اردولری بزرک دینہ یکیردیک، استانبولک سورلری
بیقدینی زمانلر، علماسی ایچندہ « اولوامر » آیتی
سلطان جائز و نالو عک برات استبدادی بولندہ تفسیر
ایدلر بولوغادینی، اورنک ثروت و اقبال اوکندہ سز فرو
ایدلری کورولدیکی واعلاسی دین مصطفی ایچون
جائی فدا ایدلرک چوق اولدینی و باخصوص جاہلہ
عالم و عالمہ جاہل دینلیمدیک زمانلر ایدی. باقی:

بیرایہ کوسہ ایت سخن فرمگنی زیر

ہر مرد حکیمک وزی دروایہ بکتر.

تقدیمی طلب ایتدک. دارندہ ملی خواجہ امین اولسون کہ
پک مزیتس اولان بوفیکرک کولکی، حتی کندیسی کبی
روح دین احمدی بی احاطہ دن عاجز قالمقہ برابر ستر
حقیقہ قالمیشانلرہ بیلہ کین باغلاماز.

بزمہ سبحان اللہ، کمعناسی آکلاہلی کین و غیضدن
واز کچکک، خواجہ، بنابرین قسمزہ عائد اولازق
سزہ دیسہ کز، بر سبحان اللہ، دیر و کچکیز.
لکن مسئلہ بزمہ عائد دکل.

ایشہ بر سبحان اللہ دھا. بہ سلطام، مادم کہ
امضا کزی درسعام صفیلہ توشیح بویورمیورسکز،
باری استانبولہ منزوی شیخ مہر دین ایلہ سلاسیک
قاپو درکابی پوست نشینی، ہم دہ مغردن کبی بر شکل
غریبہ صوقورق قاریشدرمسایدیکنز! چونکہ مقالاتی
دقتلہ و کاملاً اوقومادیکنز و یالکیز اورطہ دہ بولو-
نمایان و انجیق خیالکزدہ موجود اولان انکارہ
جواب ویردیکیز آکلاشیلور.

زوالی خواجہ مہور! سزہ فرائض و واجباتی
سز چقہ ردیکزدی ین کیم؟ واقعا علمای اسلامیتک
وظیفہ سی حق سولیلمکدر. لکن بو « علمانی »
کندی کندیکرہ پک غمہ مشہ بکزیورسکز. بزم
علما ایلہ سوزمز یوق. علما، بزم دردمنی اکلایور،
و بزی تحقیر ایدمہ جک پردہ تشویق و تلطف ایلور.
لکن بزم سوزمز:

کوز وارکے کوریر اصغر زرات زہانی،

کوز وار کورمز اظہر آیات زہانی!

بیتک ایکنجی مصرعندہ کی ارباب غفات و عنادہ در.
بوکروہ بزی تذلیل ایتمک ایتدیور و صانیور کہ بودوردہ
دخی:

مائن دینیلیر ناصح حقولری امینہ،

نایسہ نصیرلری اولور اقوال مرانی!

حکمی جابردر. خواجہ اشدی! زوالی نفسکزی

باری بی ناصل تصور ایتدیکی حقیقہ بعض معلومات
ویرمک ایجاب ایدیور.

حی بلاحیاء

ارسطو، ذات الہی بی حادثاتہ تشبہدن اودرجہ
احتراز ایتکندہ درک بونی، جناب حقہ خالقیت صفی
ویرمہ مک درجہ سنہ کوتوریور. ارسطوہ کورہ
جناب حق، خالق دکلدرد، حتی ناظم کائنات بیلہ
دکلدرد. منظومہ کونہ ایلہ آرسندہ کی مناسبت، انجیق
« محرک اول » اولمقدن عبارتدر.

عجبا بوقدرہ تحریرک نہ صورتلہ وقوعہ کلدیکی
آکلاشیلیمش می در؟ خیر.

ارسطوہ کورہ محرک اولک کندیسی « حرکت
خصیصہ سندن مجرد و منزہ اولماز سہ » اون دہ تحریرک
ایدہ جک بر محرک اولقی ایجاب ایدر. یعنی اووقت
حادث اولوز. دیمک کہ محرک اول، سبب اول، ہر
درلو صفاۃ و افعالدن منزہ یعنی « فعل محض، امر

و مجتہدین اولنک » نہ آیری ونہ غیری « صورتندہ کی
اجتہادی، معناسی تماملہ آکلاشیلیمق شرطیلہ « قید
اجترازی ایلہ بر حقیقتی افادہ » دیمک اولور کہ تماماً
میدان شریعتہ موافق و حکیمانہ در. « نہ آیری ونہ غیری »
دیمک، یالکیز بر صفت و یا خود بزمہ ادراکی ممکن
بر مجموعہ صفاۃ ایلہ ماہیت ذاتیہ تماماً احتوا و فہم
ایدلش اولماز و مع ماہیہ ہر صفت ذاتک بر تجلیسی مشعر
اولقی اعتباریلہ ذاتہ حقیقہ هیچ بر فکرہ ویرمہ مش
اولماز. « معناسندہ قبول اولوندینی تقدیرہ
اجتہاد، محض حقیقت اولور. فقہای کرامک مقصدی دہ
بو اولقی لازمدر.

لکن « ملی و محلی » اولازق باشلایان علم کلام،
براز صوکر ا یونان فلسفہ و منطقندن و از جاہلہ ارسطولک
افکارندن استعاراتہ باشلادینندن بو ذاتہ و صفاۃ مسئلہ سی
صرف حکمی و فنی بر شکل آلمشدر. متکلمین، و حتی
معتزلہ، معرفت باری دہ ارسطوہ جوق کرہ پیرو
اولمشلردر. بومدیان اثبات ایچون ارسطولک ذات